

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI

P. br. 1656/12

5. juni 2013.

Objavljene presude možda nisu pravosnažne i mogu biti predmet žalbi u skladu sa važećim zakonom.

U IME NARODA

Osnovni sud u Prištini, pretresno veće u sastavu: sudija EULEX-a, Vladimir Mikula, u svojstvu predsednika veća, sudija EULEX-a, Cezary Dziurokowski i lokalni sudija, Lindita Jakupi, u svojstvu članova pretresnog veća, uz asistenciju pravnog službenika EULEX-a po imenu Emiliya Viktorova, u krivičnom predmetu protiv sledećih lica:

S.L., R.X., R.H., Q.M.

optuženih po četiri tačke izmenjene i dopunjene optužnice PPS br. 10/11 za krivično delo povrede ravnopravnog statusa stanovnika Kosova iz člana 158, stav 1 Krivičnog zakona Kosova, u vezi sa članovima 23, 25 i 28 Krivičnog zakona Kosova, i po četiri tačke optužnice za krivično delo pretnje iz člana 161, stavovi 1,2 i 4 po četiri tačke izmenjene i dopunjene optužnice PPS br. 10/11 za krivično delo, u vezi sa članovima 23, 25 i 28 Krivičnog zakona Kosova;

NAKON održavanja ročišta u prethodnom postupku dana 12. i 20. marta 2013, i ročišta otvorenih za javnost u glavnom pretresu dana 15, 16, 17, 18, 19, 22, 24, 25. i 26. aprila 2013, 20, 21, 27, 28. i 31. maja 2013. i 3. juna 2013, kao i ročišta zatvorenog za javnost dana 26. marta 2103;

NAKON održavanja navedenih ročišta u prisustvu optuženih, specijalnog tužioca EULEX-a Marie Bamieh i u delimičnom prisustvu branilaca: Arianit Koci za S.L., Tahir Recaj za R.H., Armend Krasniqi za A.A., Sahit Bibaj za R.H. i pravnog zastupnika oštećene strane, Kolë Ramaj;

NAKON većanja i glasanja pretresnog veća dana 3. juna 2013;

SHODNO članovima 359 i 366, stavovi 1 i 2 Zakona o krivičnom postupku, na ročištu otvorenom za javnost, pretresno veće donosi sledeće:

PRESUDA

I.

Optuženi S.L., koji se nalazi u sudskom pritvoru za druga krivična dela i R.X. i A.A. se, shodno članu 364(1), (1.1) Zakona o krivičnom postupku Kosova,

OSLOBAĐAJU OPTUŽBE po tački 1

za koju se terete po izmenjenoj i dopunjenoj optužnici PPS br. 1/11 od 24. oktobra 2012, prema kojoj su navodno počinili sledeće krivično delo:

1) povreda ravnopravnog statusa stanovnika Kosova iz člana 158, stav 1 KZK, u vezi sa članom 23 KZK (intervju sa S.L.)

zbog toga što su se,

u neutvrđenom vremenskom periodu maja 2009. na Kosovu, R.H, A.D. i A.A. – koji su donosili odluke i bili najuticajnije ličnosti u novinama xxxxxxxxxx – dogovorili da povedu medijsku kampanju protiv J.X. i njenog osoblja sa ciljem da napadnu njene političke i društvene stavove kako bi uništili drugačije političke i društvene stavove u kosovskom društvu koji se smatraju nepovoljnima. Dogovoreno je da se izvrši napad na J.X. jer je vodila TV emisiju na televiziji RTK, gde je iznela da Srbica ima lošu upravu i da vladaju nepovoljni uslovi, gde je S.L. bio gradonačelnik. Kampanja je sprovedena objavljivanjem čestih članaka u listu Infopress, putem čega su širene političke neistine – kao na primer da je J.X. bila srpski špijun.

Što se tiče objavljenih članaka, u neutvrđenom vremenskom periodu između maja 2009. i 1. juna 2009. na Kosovu, S.L. je dao intervju M.K. iz lista Infopress, gde je S.L. optužio J.X. da je srpski špijun, znajući da će Infopress objaviti takvu izjavu (takozvani „intervju sa S.L.“). Članak na prvoj strani u vezi sa izjavom S.L. je bio ispisan velikim podebljanim slovima, i stajalo je da je J.X. fizički na Kosovu, ali da obavlja posao Srbije iz Beograda protiv pripadnika OVK“ i da „ja (S.L.) sam pozvao direktora RTK i rekao mu da ne da J.X. emisiju na Radio televiziji Kosovo“. Objava se završava izjavom S.L. da „J.X. je pripadnik srpske tajne službe“.

II.

Optuženi R.H.

optuženi A.A.

i

optuženi R.H.

se,

shodno članu 364(1), (1.1) Zakona o krivičnom postupku Kosova,

OSLOBAĐAJU OPTUŽBE po tački 2

za koju se terete po izmenjenoj i dopunjenoj optužnici PPS br. 1/11 od 24. oktobra 2012, prema kojoj su navodno počinili sledeće krivično delo:

povreda ravnopravnog statusa stanovnika Kosova iz člana 158, stav 1 KZK, u vezi sa članom 23 KZK („Četiri izdaje J.X.“)

zbog toga što su se,

u neutvrđenom vremenskom periodu maja 2009. na Kosovu, R.H., A.D. i A.A. dogovorili da povedu medijsku kampanju protiv J.X. i njenog osoblja tako što će objavljivati i nalagati da se objavljuju članci u listu Infopress, kao što je navedeno u tački 1 optužnice.

U objavljenom članku koji je napisao R.H. – pod naslovom – „Četiri izdaje J.X.“ – navedeno je da je J.X. izdajica i da je J.X. „podmukla“, da je „podla osoba“, da „podmukla osoba ne može nikome da veruje“ i da je J.X. sama sebi skratila život. Članak R.H. je objavljen dana 5. juna 2009.

III.

Optuženi R.H.

i

optuženi A.A.

i

optuženi Q.M.

se,

shodno članu 364(1), (1.1) Zakona o krivičnom postupku Kosova,

OSLOBAĐAJU OPTUŽBE po tački 3

za koju se terete po izmenjenoj i dopunjenoj optužnici PPS br. 1/11 od 24. oktobra 2012, prema kojoj su navodno počinili sledeće krivično delo:

povreda ravnopravnog statusa stanovnika Kosova iz člana 158, stav 1 KZK, u vezi sa članom 23 KZK („Prenos koji je terorisao Drenicu“)

zbog toga što su se,

u neutvrđenom vremenskom periodu maja 2009. na Kosovu, R.H., A.D. i A.A. dogovorili da povedu medijsku kampanju protiv J.X. i njenog osoblja tako što će objavljivati i nalagati da se objavljuju članci u listu Infopress, kao što je navedeno u tački 1 optužnice.

U objavljenom članku koji je napisao Q.M. – pod naslovom – „Prenos koji je terorisao Drenicu“ – navedeno je da je „izveštaj stvarno izgledao kao da ga je emitovala Radio televizija Srbije u najtežem periodu na Kosovu, kada se vodila fašistička kampanja protiv svega albanskog, čemu je posvedočilo to što je NATO bombardovao to srpsko čudovište“. U članku se dalje navodi da je „J.X. poslala nekog novinara pod imenom J.A., koji je meni više ličio na one srpske detektive koji su dolazili na Kosovo pod maskom novinarstva, dok su zapravo radili za policiju“. Na kraju, zbog činjenice da su „ti gledaoci bili terorisani u dugačkom TV izveštaju“, J.X. je „poslala dve poruke za koje je srpska fašistička propaganda dosta platila“. Q.M. je zaključio da „stvarno neko treba da kaže J.X. gde joj je mesto. (...) Ispalo je da je to S.L. i dobra je stvar što je to učinio“.

IV.

Optuženi R.H.

i

optuženi A.A.

se,

shodno članu 364(1), (1.1) Zakona o krivičnom postupku Kosova,

OSLOBAĐAJU OPTUŽBE po tački 4

za koju se terete po izmenjenoj i dopunjenoj optužnici PPS br. 1/11 od 24. oktobra 2012, prema kojoj su navodno počinili sledeće krivično delo:

povreda ravnopravnog statusa stanovnika Kosova iz člana 158, stav 1 KZK, u vezi sa članom 23 KZK („Svađa oko ambasadorske kurve)

zbog toga što su se,

u neutvrđenom vremenskom periodu maja 2009. na Kosovu, R.H., A.D. i A.A. dogovorili da povedu medijsku kampanju protiv J.X. i njenog osoblja tako što će objavljivati i nalagati da se objavljuju članci u listu Infopress, kao što je navedeno u tački 1 optužnice.

U objavljenom članku koji je napisao R.S. – lice koje STRK nije kontaktiralo – navedeno je da „već neko vreme na Kosovu imamo lažne novinare koji se prave da su novinari. Novinari iz emisije „Život na Kosovu“ (...) su se prijavili za takmičenje za najboljeg „glavnog kuvara“ pod uslovima specijalne beogradske kuhinje koja se zove B92. (...) Izgleda da je ambasadorska kurva J.X. neprikosnovo zaslužila ovu titulu (...) U bilo kom delu sveta (...), svaki „novinar“ koji bi uradio ono što je ovaj „glavni kuvar“ uradio bi bio proglašen i kažnjen za antidržavno delovanje (...) Takve ambasadorske kurve i USB glavni kuvari treba da znaju da neće ostati potpuno nekažnjeni. (...) Kada albanski zvaničnici na Kosovu ispune svoju dužnost da brane nacionalne simbole i državu od agresije ambasadorskih kurvi B92, onda će lojalni Albanci imati puno pravo da kazne ambasadorske kurve kao teroriste. Izgleda da je taj dan blizu. (...) Šta bi urednik RTK rekao kada bi lojalni Albanac kaznio zamenu za H.S., ambasadorsku kurvu J.X. u Prištini? Meni bi bila čast da pružim ruku jednom takvom lojalnom Albancu“.

V.

Optuženi S.L.

i

optuženi R.H.

i

optuženi A.A.

se,

shodno članu 364(1), (1.1) Zakona o krivičnom postupku Kosova,

OSLOBAĐAJU OPTUŽBE po tački 5

za koju se terete po izmenjenoj i dopunjenoj optužnici PPS br. 1/11 od 24. oktobra 2012, prema kojoj su navodno počinili sledeće krivično delo:

pretnja iz člana 161, stavovi 1 , 2 i 4 KZK, u vezi sa članom 23 KZK (intervju sa S.L.)

zbog toga što,

pozivajući se na opis iz tačke 1, S.L. je pretio J.X. neopravdano i bez ikakvih dokaza je optužio J.X. da je srpski špijun, znajući da će takva izjava biti objavljena u listu Infopress i znajući, s

obzirom na društveno-političko okruženje na Kosovu, da će takva izjava zasigurno biti na njenu štetu i da će je uznemiriti i zastrašiti. M.Q., R.H., A.D. i A.A. su prosledili ovu izjavu i objavili je u listu Infopress dana 2 juna 2009, znajući da će emitovanje takve izjave u javnosti ugroziti živote J.X. i njenog osoblja i da će ih zastrašiti, uznemiriti ih i da biti pod teškim okolnostima neko vreme. Pretnje koje je izneo S.L. i koje su R.H., A.D. i A.A. objavili su dovele do pretnji smrću upućenih J.X. i njenom timu i ozbiljno su ih uznemirile.

VI.

Optuženi R.H.

i

optuženi A.A.

i

optuženi R.H.

se,

shodno članu 364(1), (1.1) Zakona o krivičnom postupku Kosova,

OSLOBAĐAJU OPTUŽBE po tački 6

za koju se terete po izmenjenoj i dopunjenoj optužnici PPS br. 1/11 od 24. oktobra 2012, prema kojoj su navodno počinili sledeće krivično delo:

pretnja iz člana 161, stavovi 1, 2 i 4 KZK, u vezi sa članom 23 KZK („Četiri izdaje J.X.“)

zbog toga što,

pozivajući se na opis iz tačke 2, R.H. je pretio J.X. neopravdano i bez ikakvih dokaza je optužio J.X. da je „izdajnik“, „izgrednik“, „podmukla“ i „podla osoba“. R.H. je direktno pretio J.X. smrću izjavivši da je „sebi skratila život“. R.H. je znao da će takve izjave predstavljati pretnju po život i dobrobit J.X., da će je zastrašiti i uznemiriti.

R.H., A.D. i A.A. su objavili izjavu H. dana 1. juna 2009. u listu Infopress, znajući da će emitovanje takve izjave u javnosti ugroziti živote J.X. i njenog osoblja i da će ih zastrašiti, uznemiriti ih i da biti pod teškim okolnostima neko vreme. Pretnje koje je izneo R.H. i koje su R.H., A.D. i A.A. objavili su dovele do pretnji smrću upućenih J.X. i njenom timu i ozbiljno su ih uznemirile.

VII.

Optuženi R.H.

i

optuženi A.A.

i

optuženi Q.M.

se,

shodno članu 364(1), (1.1) Zakona o krivičnom postupku Kosova,

OSLOBAĐAJU OPTUŽBE po tački 7

za koju se terete po izmenjenoj i dopunjenoj optužnici PPS br. 1/11 od 24. oktobra 2012, prema kojoj su navodno počinili sledeće krivično delo:

pretnja iz člana 161, stavovi 1 , 2 i 4 KZK, u vezi sa članom 23 KZK („Prenos koji je terorisao Drenicu“)

zbog toga što,

pozivajući se na opis iz tačke 3, Q.M. je pretio J.X. neopravdano i bez ikakvih dokaza je optužio J.X. da je prezentovala izveštaj „kao da ga je emitovala Radio televizija Srbije u najtežem periodu na Kosovu“, gde su J.X. i njeno osoblje, uključujući i J.A., predstavljeni kao srpski detektivi koji su radili za srpsku policiju. Q.M. je direktno pretio J.X. smrću izjavivši da „zaslužuje profesionalnu bombu“. Q.M. je znao da će takve izjave predstavljati pretnju po život i dobrobit J.X., da će je zastrašiti i uznemiriti.

R.H., A.D. i A.A. su objavili izjavu dana 30. maja 2009. u listu Infopress, znajući da će emitovanje takve izjave Q.M. u javnosti ugroziti živote J.X. i njenog osoblja i da će ih zastrašiti, uznemiriti ih i da će biti pod teškim okolnostima neko vreme. Pretnje koje je izneo Q.M. i koje su R.H., A.D. i A.A. objavili su dovele do pretnji smrću upućenih J.X. i njenom timu i ozbiljno su ih uznemirile.

VIII.

Optuženi R.H.

i

optuženi A.A.

se,

shodno članu 364(1), (1.1) Zakona o krivičnom postupku Kosova,

OSLOBAĐAJU OPTUŽBE po tački 8

za koju se terete po izmenjenoj i dopunjenoj optužnici PPS br. 1/11 od 24. oktobra 2012, prema kojoj su navodno počinili sledeće krivično delo:

pretnja iz člana 161, stavovi 1 , 2 i 4 KZK, u vezi sa članom 23 KZK („Svađa oko ambasadorske kurve“)

zbog toga što,

pozivajući se na opis iz tačke 4, R.H, A.D. i A.A. su izneli pretnje upućene J.X. neopravdano i bez ikakvih dokaza su rekli da je J.X. „ambadorska kurva koja se prijavila za takmičenje za najboljeg „glavnog kuvara“ pod uslovima specijalne beogradske kuhinje koja se zove B92“, navodeći da je J.X. zaslužila naziv „ambadorska kurva“. R.H, A.D. i A.A. su izneli direktne pretnje po dobrobit J.X., izjavivši da „u bilo kom delu sveta (...), ona bi bila proglašena i kažnjena za antidržavno delovanje. Usledile su pretnje da „takve ambasadorske kurve i USB

glavni kuvari treba da znaju da neće ostati potpuno nekažnjeni“ i da „lojalni Albanci imati puno pravo da kazne ambasadorske kurve kao teroriste“. Prema objavi, dan kada će J.X. biti kažnjena „je blizu“, što je dočekano sa odobravanjem.

R.H., A.D. i A.A. su objavili izjave dana 5. juna 2009. u listu Infopress, znajući da će emitovanje takve izjave Q.M. u javnosti ugroziti živote J.X. i njenog osoblja i da će ih zastrašiti, uznemiriti ih i da će biti pod teškim okolnostima neko vreme. Pretnje koje su izneli R.H., A.D. i A.A. i su dovele do pretnji smrću upućenih J.X. i njenom timu i ozbiljno su ih uznemirile.

Zbog toga što dela za koja su optuženi ne predstavljaju krivična dela.

TROŠKOVI KRIVIČNOG POSTUPKA:

Shodno članu 454 (1) Zakona o krivičnom postupku, troškovi krivičnog postupka za sve optužene padaju na teret budžetskih sredstava.

OBRAZLOŽENJE

Istorijat postupka

Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo je optužilo je navedene optužene za navodna krivična dela kršenja jednakog položaja stanovnika na Kosovu iz člana 158, stav 1 Krivičnog zakona Kosova (KZK) i pretnje u skladu sa članom 161, stavovi 1, 2 i 4 KZK. Ova krivična dela su navedena u izmenjenoj i dopunjenoj optužnici od 24. oktobra 2012. Tužilac je izmenio svoju prethodnu optužnicu od 15. avgusta 2011. po osnovu rešenja sudije za potvrđivanje optužnice i veća od troje sudija. Sud je obradio optužnicu u skladu sa novim zakonom o krivičnom postupku koji je na snazi od 1. januara 2013, odnosno u skladu sa članom 541 tog zakona. Prvo i drugo ročište nisu održana zato što su u dovoljnoj meri zamenjena postupkom za potvrđivanje optužnice u skladu sa starim zakonom o krivičnom postupku koji je važio do 1. januara 2013.

Dokazi

Ključni dokaz su sadržaj određenih članaka i njihovi naslovi objavljeni u dnevnom listu „Infopress“ širom Kosova. To su sledeći članci:

- 1) komentar Q.M. objavljen dana 30. maja 2009. (str. 5-7, dokazni materijal, verzija na engleskom jeziku)
- 2) intervju sa optuženim S.L. objavljen dana 2. juna 2009. (str. 32-34, dokazni materijal, verzija na engleskom jeziku)
- 3) komentar R.H. objavljen dana 5. juna 2009. pod naslovom „Četiri izjave J.X.“ (str. 39-40, dokazni materijal, verzija na engleskom jeziku)
- 4) komentar R.S. objavljen dana 5. juna 2009. (str. 47-48, dokazni materijal, verzija na engleskom jeziku). U svrhu ove presude, intervju sa S.L. će biti nazvani „članak“.

Pisani dokazi uključivali su i odluku Saveta za štampu kojom su članci koje je objavio „Infopress“ proglašeni suprotnim Kodeksu za štampu i „Infopress“ je kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 1000 EUR. Sud je takođe imao priliku da vidi celokupni program „J.X. xxxxxxx“ u vezi sa ovim pitanjem, kao i reklame za list „Infopress“ koje su emitovane pre večernjih vesti na RTK kanalu, u kojima su navedeni citati iz tih članaka.

Izjave svedoka

J.B. (zapisnik sa van pretresnog saslušanja od 26. marta 2013.)

J.B. je govorio o sastanku sa novinarom J.A. i njegovom kritikom situacije u Srbici. Njegove reči su emitovane i postale su razlog njegovih naknadnih probleme sa rukovodstvom Opštine koje su dovele do njegovog otpuštanja sa posla u xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx. Takođe je izjavio da, iz njegovog iskustva, ljudi koji su označeni kao srpski špijuni su bivali diskriminisani i povremeno ubijani. Konkretno, on se poziva na ubistvo S.X. iz sela xxxxxx iz 1995. i ubistvo dvojice braće u centru grada Srbije.

J.X. (zapisnik sa glavnog pretresa od 15-16. aprila 2013.)

Oštećena strana J.X. je izjavila da njena emisija predstavlja najgledaniji program na Kosovu, „J.X. xxxxxxxx“ (na engleskom jeziku „xxxxxxxx“), koji se bavi problematičnim i tabu temama u kosovskom društvu. Ona je takođe u xxxxxx kosovskom BIRN-u, (Balkanska mreža za istraživačko izveštavanje). Jedna od emisija „J.X. xxxxxxxx“ je bila posvećena obećanjima gradonačelnika opština na Kosovu. Kameraman i reporter J.A. su poslani u Srbicu da pitaju ljude o ovoj temi. Govorili su sa opozicionim političarem J.B. Ekipa RTK nije bila dobrodošla u Srbici i nepoznati ljudi koji su im pokazali pištolj su im naredili da isključe kameru. Oni su napustili Srbicu u policijskoj pratnji. To se dogodilo u martu 2009. Izveštaj je emitovan 28. maja 2009. Svedok je priznao da izveštaj nikako nije bio pozitivan u području Srbije. Reakcija štampe je najpre došla iz „Infopressa“. J.X. je spomenula reakciju na veb sajtovima i upućenu na njenu adresu e-pošte, a koju je tada smatrala običnom reakcijom nakon emitovanja neke kontroverzne teme. Posle subotnjeg izdanja „Infopressa“, dobila je više e-mailova sa sličnim tekstom na članak „Infopressa“. Citirala je e-poštu čiji sadržaj može biti ocenjen samo kao veoma preteći (videti sudski registrator broj I, tačka 31). Ona je izjavila da smatra da je u postratnom kosovskom društvu označena kao srpski špijun i da to predstavlja poziv za linčovanje, posebno u pogledu naslova tih članaka. Prema J.X., S.L. je svojim intervjuom mobilisao svoje strastvene pristalice. J.X. smatra da su najviše preteće reči iz komentara R.H. „J.X. je sama sebi skratila život“, a te reči su upućene njoj lično i nisu se odnosile na televizijsku emisiju. Ona je opravdala ovo tumačenje navodeći da je R.H. mislio na televizijski program, on bi koristio oblik za muški rod. J.X. je pomenula reakcije različitih NVO koje su takve članke smatrale napadom na slobodu govora. Ona smatra da optužba da je „J.X. službenik tajne srpske policije“ predstavljala pretnju za nju. Pomenula je imena novinara kojima je ugroženo pravo na rad, odnosno V.K. kojem je zapretio S.G., bivši pripadnik OVK, zbog optužbi koje je izneo na račun OVK i H.M., a koji je pretučen na ulici jer je nakon pisanja o pripadnicima OVK bio proglašen izdajnikom. Ovo se desilo 2000. J.X. je izjavila da su ubijena dva novinara iz lista „Bota Sot“. Jedan od njih je bio B.A. koji je, šest meseci pre nego što je ubijen napisao kolumnu o zločinima počinjenim od strane vojnika, i, pre nego što je ubijen, bio je označen kao srpski špijun. Takođe i B.K., koji je bio novinar lista „Bota Sot“ i koji je ubijen 2001. godine. Četiri novinara lista „Bota Sot“ je čuvao UNMIK četiri godine, jer su bili označeni kao srpski saradnici. Ona je izjavila da je osoblje RTK-a bilo izloženo uvredama i da su ih pljuvali. Ona je izjavila da je nakon objavljivanja svih ovih članaka zatražena njena reakcija. Ona je reagovala na veb stranicama BIRN-a. Izjavila je da je posmatrala različite uticaje na javnost kada su naslovi takvih komentara pročitani u TV vestima.

A.M. (zapisnik sa glavnog pretresa od 17. aprila 2013.)

A.M. je izjavio je da je i on bio označen kao srpski špijun. Rekao je da ako je neko bio označen kao špijun, to je bilo ekvivalentno tome da je izdajnik. Biti proglašen izdajnikom je najozbiljnija optužba za čoveka. To je ogromna „mrlja“ na Kosovu. Ima uticaj na celu porodicu i posebno je opasna ako dođe od moćnih ljudi i/ili uticajnih ličnosti. Rekao je da su mu S.L. i njegovi ljudi pretili. Posle rata u njegovoj opštini je ubijeno nekoliko ljudi, među njima i jedan novinar, ali ovi slučajevi nikada nisu rešeni i ne može da pretpostavi zašto su oni ubijeni. On je odbacio označavanje J.X. kao špijuna jer J.X. dolazi iz ugledne porodice.

On je radio za xxxxxxx od xxxxxxxxxx (ne od xxxx do xxxx kada je pozicija okupirana od strane xxxxxxxxxxxxxx) kada ga je S.L nezakonito izbacio s posla. Sud ga je vratio na posao ali S.L nikada nije izvršio ovu odluku. On je rekao da je vrlo apsurdno optužiti nekog da je srpski špijun ako je Kosovo slobodno i Srbija nije ovde. Nakon toga je koristio metaforu za obeležavanje nekoga da je srpski špijun. Ovo liči na situaciju kada u sumi obeležite drvo koje treba iseći i samo je pitanje vremena kada će se iseći.

H.M (zapisnik sa glavnog ročišta od 18.aprila 2013 godine)

On je izjavio da je 30 godina radio kao novinar, uključujući četiri godine za xxx xxxxx. On je podelio svoje iskustvo o tome kako je bio napadnut ali nije želeo da poveze ove napade u člancima koje je napisao. Nije se osećao nebezbednim na poslu ni onda kada su mu pretili nakon objavljivanja članka protiv OVK veterana. Izjavio je da ga nikada nije pogađalo to što su ga zvali izdajnikom i srpskim špijunom. On nije potvrdio činjenicu da su novinari ubijeni ili prebijeni jer su bili obeleženi kao srpski špijuni. On smatra uvredom takvo obeležavanje. H.M je izjavio da iz njegovog iskustva zna da je kolumnista odgovoran za svoju kolumnu, glavni urednik za objavljivanje vesti a urednik dana za naslove. On je izjavio da postoji povećanje u upotrebi reči kao sto su izdajnik, bandit, UDBA agent, SHIK radnik u svakodnevnom životu na Kosovu.

J.A (zapisnik sa glavnog ročišta od 18.aprila 2013 godine)

J.A je bila istraživački novinar za „J.X.xxxx“ program koja je u svojim XXXXXXX godina je izveštavala iz Srbije o obećanjima gradonačelnika i ispunjenjima, a koji je nakon dva do tri meseca bio emitovan kao deo programa o slobodi govora koji je J.X moderirala. Njen izveštaj nije bio usmeren protiv ljudi iz Srbije/Drenice kao što je pogrešno protumačeno od strane autora komentara a ona je morala da objašnjava njenim prijateljima i kolegama da taj izveštaj nije bio usmeren protiv Drenice uglavnom bezuspešno. Posle članaka je osećala neprijateljstvo od strane drugih. Ljudi na ulici su je nazivali špijunom. Imala je saobraćajnu nesreću u kojoj je drugo vozilo udarilo i odvezlo se sa lica mesta. Kada je napustila BIRN nakon ovih incidenata radila je kao xxxxxxxxxxxxxx. Nije bila diskriminisana na tržištu rada. Ona insistira da je njen izveštaj bio veoma uravnotežen.

T.E.J. (T.J) (zapisnik sa glavnog ročišta od 18.aprila 2013 godine)

T.J je izjavio da je živeo u xxxxx ali da je on dopisnik sa Balkana za magazin „Economist“. On je proveo puno vremena na Balkanu uključujući i Kosovo. 1995 se vratio za xxxxx ali je nastavio da provodi vreme pokrivajući Balkan uključujući Kosovo, rat na Kosovu i posledice

rata. On je napisao dve knjige o istoriji Srba i dve knjige o Kosovu. On je izjavio da ako je neko (na Kosovu) viđen kao saradnik Srba njegov/ njen život bi bio ugrožen. Ovo može da se vidi iz 1998 godine kada su prvi ljudi koji su umrli tokom sukoba bili Albanci koji su ubijeni od svojih saradnika Albanaca jer su od strane Albanaca viđeni kao saradnici Srba. Ovo se nastavilo nakon rata kada su mnogi Kosovski Albanci za koje se veruje da su kidnapovani i ubijeni, iako je ovo jedna od tabu tema na Kosovu. On se seća da je bio jedna period kada su ljudi iz LDK, stranke Ibrahim Rugove bili ubijeni. Ubijeni su i novinari verovatno iz političkih razloga takođe. On smatra da bi takva vrsta optužbe mogla da stvori atmosferu podsticanja koja je vrlo opasna po život ukoliko je 2009 godine neko nazvan srpskim špijunom, uticaj na život te osobe, ne samo štetu na lični život i na profesionalni ugled,. Zaista, u to vreme, su prijatelji Kosova iz inostranstva smatrali da je ovo veoma zabrinjavajuće pa su se mobilisali da bi upozorili što više ljudi je moguće kako bi se postarali da ova atmosfera podsticanja ne bi dovela do nasilja a u tome su bili uključeni i obavešteni najviši nivoi.

Novinar koji nekoga označi kao špijuna, sprskog špijuna bez dokaza koji be potkrepili takav navod treba odmah da se tuži građanskim zakonom za klevetu. Ako je on izjavio nešto protiv nekoga što nije istina, pretpostavio bi da bi tu bila građanska tužba. Međutim, u određenoj meri, ako je ta granica podsticanja prešla u ubistvo, to bi svakako bilo krivično delo. Ali on nije znao da objasni sudu gde je ta granica. U kontekstu Kosovo ovo bi značilo ili kao podsticanje na ubistvo ili način za učutkivanje ljudi koje ne voliš, i način da se uništi nečija karijera. Optužbe protiv J.X postale su vest na međunarodnom nivou i mnogi prijatelji Kosova u inostranstvu su bili upozoreni, mobilisali su se kako bi upozori sto veći broj ljudi i kako bi se vesti vratile na Kosovu jer su bili uplašeni da može nešto da joj se dogodi. Zatim je predstavio primer. U Velikoj Britaniji, 1170 godine kralj se požalio na nadbiskupa Kanterberija. Kralj je rekao , „ Ko bi se rešio ovog problematičnog svštenika?“. Kada je nadbiskup ubijen kralj je rekao da s tim nema nikakve veze i da on nije mislio da treba da ga ubiju. Dakle hiljadama godina je jasno šta takve optužbe mogu da znače i on ne misli da je bilo šta drukčije na Kosovu. Sto se tiče uslova na Kosovu i na Balkanu ako obeležite novinara kao srpskog špijuna i izdajnika i kuvara u sprskoj kuhinji; to bi značilo široki spektar iz jednog kraja u drugi ali on misli da se u najgorem mogućem scenariju to može shvatiti kao podsticanje nasilja ali u veoma malom nivou to be se smatralo kao razlog da se uništi kredibilitet novinara o kom se govori. On ne može da navede primer iz novinarstva ali zna da su 1998 godine ubijeni ljudi koji su radili na skromnijim položajima kao sto je šumarstvo samo zato što su smatrani saradnicima. On je izjavio da kada su ubijeni novinari u bivšoj Jugoslaviji ova misterija nikada nije rešena i pretpostavlja da se Kosovo ništa ne razlikuje od Hrvatske i Srbije po tom pitanju. Izgleda da je na Kosovu isto kao i na drugim mestima.

T.J čita prevod članka od R.H i razume da, u početku R.H govori o J.X, međutim u trenutku kada R.H stiže do paragrafa 2, bez objašnjenja čitaocu promenio je J.X u J.A.. Prema svedoku autor se odnosi na J.X jer je J.X naravno povezan u svakom smislu sa „J.X...xxxxxx“ iako zbunjujuće. T.J je izjavio da je 2009 godine bilo veoma ozbiljna i jaka optužba ako je neko optužen da je srpski špijun. On je izjavio da su ljudi verovali da je u njihovo patriotskom interesu da eliminišu određene izdajnike u njihovoj sredini. On je izjavio da u bilo kojoj post konfliktnoj situaciji, bilo gde, uvek će biti ljudi koji su psihički oštećeni zbog trauma koje su doživeli, i da će ovom kontekstu uvek biti ljudi koji smatraju da svoj lični gubitak mogu da nadomeste tako što će eliminisati nekog kao sto je J.X. Ovo može da bude isto u post konfliktnoj situaciji.

S.L (zapisnik sa glavnog ročišta 20.maja 2013 godine)

On je izjavio da je u vreme Miloševićevog režima bio osuđen na kaznu zatvora od 20 godina. On je imao problema sa Srbima ali samo sa obaveštajnim službama i vladom. On je izjavio da se javno izvinio J.X. On vidi vezu između činjenice da je BIRN (Balkanska istraživačko izveštajna mreža) registrovana u Beogradu i da je Srpska obaveštajna služba ima sedišta u Beogradu. On je izrazio svoje iskustvo da su novinari radili kao obaveštajci. On ne veruje da su njegove reci ugrozile J.X. On smatra da je program o obećanjima gradonačelnika provokativan, neuravnotežen i neprihvatljiv i da dodiruje mnoge ljude iz Srbije ali da nikada nije kontaktirao direktora RTK u vezi sa ovim programom. On ne veruje da su napadi na J.A i J. X bili tako grubo da bi na njih mogli da utiču sa takvim intenzitetom kako ih opisuju. On tvrdi da je J.X sama sebi uputila preteće e-poruke. Priznao je da se reči „špijun“ ili „saradnik“ svakodnevno koriste.

A.A (zapisnik sa glavnog ročišta 20.maja 2013 godine)

On je izjavio da poznaje sve autore članaka koji su predmet optužnice osim R.H. On je radio sa Infopres od avgusta 2006 godine do oktobra 2011 godine. U određenom trenutku je bio imenovan za urednika. Kaže da su se ponekad konsultovali sa R.H o određenim stvarima ali R.H nije bio fizički prisutan u kancelarijama Infopresa. Infopres funkcioniše na principu da se glavni i odgovorni urednik konsultovao o tome šta da se štampa sa naslovnoj strani sa kolegijumom. Kasnije je u svojoj izjavi tvrdi da je kolegijum odlučio šta se štampa za naslovnu stranu. Članovi kolegijuma bili su urednici. Rekao je da je unapred obavešten da će Q.M poslati članak koji će biti objavljen. Rekao je da poznaje Q.M kao uglednog novinara pa nije mislio da bi njegov članak mogao prekršiti neka pravila. Mišljenja koja su dobili su poslata putem e poste. On odbija da veruje da obeležavanje nekoga u 2009 godini kao srpskog špijuna može biti pretnja. On negira da je odobrio objavljivanje članka „Borba protiv ambasade“ R.S. Nije video pretnju u rečenici R.X članka da je J.X sam skratila svoj život“ jer se odnosilo na program J.X xxxxxxxxxxxxxxxxxxx.

Q.M (zapisnik sa glavnog ročišta 21.maja 2013 godine)

Q.M je izjavio da ima xxxxxx xxxxxxxxxxxxxx. Bio je novinar i urednik časopisa xxxxxxxx, novinar, urednik i zamenik urednika omladinskog lista xxxxxxxxxxxx, sekretar za xxxxxxxxxxxx listu, novinar i urednik xxxxxxxxxxxx, dopisnik za Radio xxxxxx, novinar i glavni urednik xxxxxxxxxxxx, novinar i urednik xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx, kada je uspostavljen. Doprineo je BBC-iju i ponekad Daotsche Welle, Vus novinama xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.

On je verovao da je nešto trebalo da se kaže u vezi sa programom J.X o obećanjima gradonačelnika iz Srbije. On je pisao o tome. Kritikovao je prevod svog članka sa albanskog na engleski. On svoju kritiku J.X zasniva na nekoliko činjenica: J.X nije stigla ili ušla na televiziju Kosovo putem takmičenja kao što je regulisano i kako treba da bude. Očigledno je da pokazuje nepodnošljivu aroganciju u nekim svojim programima. J.X grize, pljuje i pokazuje da to čini u ime slobode štampa i govora ali u stvari je to najbrutalniji primer nasilnog govora i kršenja slobode govora.

On negira lični animozitet prema J.X. Objasnio je da je njegova kritika usmerena J.X kao prema moderatoru i takva osoba mora biti predmet kritike javnosti. Njen program o Drenici podseća na programe iz vremena srpskog režima. Program daje takav utisak ili odražava slične tonove. 30% severne teritorije ne kontroliše kosovska vlada a 30% teritorije u kojoj je Drenica ne kontroliše

vlada. Prema njemu, ovo je bila ključna poruka ovog programa i to je bio razlog zašto je reagovao. On je izjavio da je povređena sloboda govora na Kosovu ali ne od strane Q.M već od strane političkih klanova, interesnih klanova i nizom organizovanih struktura i novinarstava na Kosovu koje nisu ništa učinile da ometaju rad ovih grupa. Sto se tiče njegovog članka, izjavio je da polemika podrazumeva strog rečnik ali se ponosi činjenicom da članak ne sadrži uvredljive reči. Smatra da je u članku izrazio delove mišljenja javnosti koja se osećala uvređena od strane J.X. Ne veruje da su J.X i J.A bili napadnuti. Veruju da je njihov nastup napadnut. On ne veruje da ljudi koji čitaju njegove članke mogu da pišu takve e- poruke koje je primila J.X, te poruke su podstaknute od strane nekog drugog. On negira bilo kakvu saradnju sa drugim optuženima.

R.H (zapisnik sa glavnog ročišta 21.maja 2013 godine)

On je izjavio da on nije novinar Infopresa. Motiv njegovog članka bio je program J.X a pogotovu izveštaj iz Srbije. Osećao se uvređenim, osećao se izdanim od strane nacionalne TV stanice i osećao se izdanim od strane J.X. U tom izveštaju je video pristrasnost i primetio da se Drenica kao region čini nešto drugačije od ostatka Kosova. Jednostavno se osećao uvređeno i osetio je da mora da pokaže i izrazi svoja osećanja i pokaže kako se osećao o tom emitovanju kroz svoj članaka. On je ovo mišljenje poslao u pet novina. Tokom svog života je napisao 5-6 različitih mišljenja i obično ih je slao svim novinama. Nije bio plaćen niti pod ugovorom sa Infopresom. On razume sta je to kada stavite reč u navodnicima, to ne dobija prvo značenje u ovom slučaju reč „izdajnik“ kao nacionalni izdajnik ili u drugim porodičnim značenjima, osoba koja obmanjuje porodicu. Prema njemu, ovo nije klasično značenja te reči. Rečenica u članku „J. X je sama doprinela tome da dugo ne živi“ je u potpunosti povezan i odnosi se na program J.X xxxx“. On je izjavio da pojedinac mora biti lud da napiše takvu otvorenu pretnju po život. Objasnio je se takav izraz koristi u Albanskom jeziku za nekoga ili nešto, ona/on neće imati dugo“. Reci ili izrazi poput „neće više prolaziti“ se koriste u metafori i cinizmu. Nije ih pročitao iz ranijih novinskih članaka. Na dan kada je izveštaj emitovan bio je u inostranstvu. Nije bio upoznat sa time da Infopres nužno pokriva to pitanje. Njegova namera nije bila da to predstavi kao odbranu za S.L niti je pomislio da će to neko shvatiti kao napad na nekoga. Žao mu je što se J.X osećala kao se osećala. On je izjavio da na Albanskom jeziku program ne može biti ona ili njen već J.X xxxxxxxx „konkretno se može nazvati „ona“. Možda to neko može pogrešno da pročita u različitim delovima teksta. Ovo je lično i pojedinačno pitanje koje zavisi od čitaoca. Nije imao način da se pozove na J.X, drugi novinar je bio na terenu, to je očigledno. On je izjavio da je međusobno povezano J.X i J.A. On se odnosio na koncept, J.X kao koncept.

Procena dokaza:

J.B izjava

J.B je govorio o ubistvima navodnih srpskih špijuna od 1995 do 2000 godine koji nisu uspešno istraženi. Njegova izjava nije rasvetlila značajno pitanje toga kada je neko označen kao „Srpski špijun“ ili u drugačijem objašnjenju da je osoba izdajnik Albanaca u službi Srba. On je potvrdio svoja saznanja o ubistvima ljudi zbog navodnog razloga da su bili srpski špijuni ali samo u vreme sukoba.

J.X izjava

Veće nije pronašlo nikakvu vezu između preteće e-poste i članka Infopresa. Takav članak može da izazove mržnju među građanima a posebno protiv osobe kao što je J.X., koja se bavi takvim kontraverznim temama. Mržnja prema J.X mogla je da bude uzrokovana izveštavanjem iz Srbije ili nekim drugim izveštavanjem. Ovaj komentar ne može da se smatra kao podsticaj za nasiljem nad J.X. Sud je koristio isto lingvističko tumačenje komentara. Druge konotacije nisu dokazane. Autori pretećih poruka putem e-poste nisu pronađeni kako bi s njima obavili razgovor i videli da li postoji veza između pretećih poruka i komentara S.L. Inspiracija i hrabrost prikazana u Q.M članku može da dovede do takvog zaključka, ali ta činjenica nije utvrđena dokazima. J.X smatra da je najviše pretećih reci u komentaru „J.X je sama sebi skratila život“ a to je u suprotnosti sa tvrdnjama autora da se rečenica odnosi na program. Samo zato što nije koristio pravi oblik reči ne znači automatski da je nameravao da preti J.X. Tumačenje takvih članaka mora da se zasniva na činjenici da su autori radili u hiperboli i da je čitav kontekst veoma hiperboličan. Sud ne smatra da hiperbolični otrovni članak automatski podrazumeva pretnju. S druge strane, upotreba hiperboličnog i metaforičnog jezika ojačala je uticaj na J.X reputaciju.

A.M izjava

A.M je govorio o svom iskustvu sa S.L vrlo konzistentno. Sud ne sumnja u verodostojnost njegove izjave čak i ni zbog lošeg iskustva koje je imao sa S. L. Njegova izjava podržava sudsko mišljenje o promenljivom okruženju u društvu Kosova iz vremena rata i logičnoj promeni značenja reči „Srpski špijun“.

H.M izjava

H. M je dao svoje mišljenje o novinaru koji je doživeo uvrede i iz njegove izjave jasno da je pod po određenim okolnostima uvreda kada se neko nazove srpskim špijunom. On je uglavnom izjavio da su takve reči veoma česte u realnosti kosovskog života. Njegova izjava podržava argument koji je dao da su članci uvredljivi i kleveta ali da nisu pretnja.

J.A izjava

J. A je u svom intervju pokazala da su članci negativno uticali na njenu reputaciju i psihološki integritet ali ne na njen položaj na tržištu rada. Njena izjava podržava činjenicu da su članci bili uvredljivi. Njeno izlaganje je podržala V.D, kamermana, koja je bila prisutna u incidentu u Srbici (zapisnik sa glavnog ročišta od 19.aprila 2013godine).

T.J izjava

T,J je filtrirao informacije iz krugova bliskih oštećenoj strani i očigledno je da je nenamerno preuzeo njihovu percepciju. On je delimično kvalifikovao novinske članke kao predmet klevete. Njegova izjava o ozbiljnosti takvih tvrdnji kao što su poziv na mržnju su u suprotnosti sa izjavama H.M i B.H koji su lokalni novinari takođe napadnuti zbog svojih kontraverznih pisanja. Takođe je priznao da nije u stanju da definiše gde počinje kršenje građanskog zakona i počinje krivično pravo.

B.H izjava

Iako je B.H upozoren da ga sud nije pozvao kao stručnjaka, njegovo iskustvo novinara na Kosovu bilo je svrsishodno za razumevanje nekih činjenica o realnosti na Kosovu. On ne smatra da takvi uvredljivi članci zaslužuju intervenciju države i da novinar to treba da reši u građanskoj parnici.

Dodatni dokazi-procena:

Rečnik/prevod

Sud je proverio prevod albanske reči „Horr“ koja je u optužnici prevedena sa albanskog jezika „pun“ ili reči „ambasador“ kao „kurva ambasade“. Prema albansko-albanskim rečnicima iz 1981 godine koje je izdala Rilindija u Prištini reč „horr“ znači: 1. osoba sa lošim navikama koja se lose ponaša, pije, kocka se, osoba bez časti; čovek sa ulice, uličar. Primer: horr i horrave; vrlo loš čovek. 2. veoma siromašan čovek; osoba bez centa u džepu koja preživljava sa veoma malim prihodom. 3. veoma bogat čovek ali velika cicija, nimalo velikodušan; neko ko ima bogatstvo ali ne daje ništa drugima i živi veoma lose. Primer veoma „horr“ deca, opsovati nekoga veoma loše; oklevetati i ocrniti nekoga kao lošeg. Prema drugom rečniku autora Bootuese Toena, 2007 godine, Tirana. Definicija je pronađena na strani 259 „horr“ znači: 1 osoba sa lošim navikama i bez časti; uličar; 2. jadnik 3. veoma bogat i veoma štedljiv čovek. Sve ovo je u suprotnosti sa Oksfordovim rečnikom koji reč 'horr' prevodi kao drolja. Sud prihvata blaži prevod te reči jer bi upotreba reči „kurva“ u ozbiljnim novinama bila protiv zdravog razuma. Ovi problemi sa prevodom samo su ilustrovali potrebu suda na dublju procenu pravih stvari na Kosovu i zato je veće konsultovalo slučaj sa ombusmanom na Kosovu.

Izveštaji RTK

Izveštaji o obećanjima gradonačelnika kao okidači i teme ovih članaka su pušteni tokom glavnog ročišta kako bi se razumeo motiv članaka i oni su bili predloženi od strane okrivljenih –autora članaka. Celokupan program koji je moderirala J.X, u kom se prikazuje reporter, o slobodi govora je takođe puštan na glavnom ročištu. Izveštaji su bili o obećanjima gradonačelnika. Može se reći da celokupan utisak o rukovodstvu opštine nije pozitivan i da je bio potpuno neuravnotežen. Ovo je uzrokovano izborom intervjuisanih osoba i dramatičnim zaključkom kada je tim J.A opisao kako je ona bila praćena od strane drugog vozila i njeno emotivno podsećanje na tu temu, ali to nije bilo povezano sa glavnom temom. Takođe nisu predstavljeni odgovori zašto nisu ispunjena obećanja od strane gradske većnice. Najveća greška je bila ta što je ovo ne izbalansirano izveštavanje ubačeno u diskusiju o slobodi govora pa je time ojačan negativ utisak o Srbici. Kompletan utisak je bio da nešto nije u redu sa Srbicom, ali je sa druge strane gledaocima bilo vrlo teško da identifikuju šta je to konkretno. Sud pominje ovo jer na prvi pogled izgleda nevažni dokaz zbog reakcije S.L i čitaoca Infopresa koja je bila neadekvatna. Izveštaji objektivno zaslužuju kritike, ali ne teske kritike koje utiču na društveni i psihički integritet autora i celog tima. Takva neadekvatna reakcija odaje utisak nešto stoji iza toga. To nešto iza toga nije dokazano. To znaci da sud u suprotnosti sa optužnicom smatra da su svi novinski članci bili napisani samoinicijativno od strane autora koji se osećali povređeno jer su životne vrednosti svakog od njih pojedinačno bile napadnute ovim izveštavanjima. (pogledajte paragraf ispod „nije dokazano činjenično stanje“)

III. Tužba oštećene strane

Što se tiče tužbe J.X., sud je, pre svega, primetio da do kraja suđenja J.X. nije tražila nikakvu naknadu za nanetu štetu. Ona je predložila da ovaj sud uputi njenu tužbu na parnični postupak. Sud nema nadležnost da ovaj predmet uputi na parnični postupak. Zbog toga ovaj sud ne odlučuje o takvoj građanskoj tužbi.

IV. Predlog strana u postupku

Sud je prihvatio sve predloge za sve dokaze predložene od strana u postupku.

V. Pravna procena

Sud je u svojoj proceni bio obavezan delima opisanim u optužnici. Opis dela je naveo samo delove članaka i naslove članaka, tako da su ovi delovi koji su navedeni u optužnici ocenjivani sa stanovišta krivične odgovornosti, ali je ceo članak uziman u obzir. Dela su u potpunosti dokazana (videti ispod). Sud je zaključio da pravna kvalifikacija dela nije identična pravnoj kvalifikaciji u optužnici. Sud je utvrdio da su uvredljive reči u svakom članku/komentararu jedinstveno krivično delo.

Kriminalna saradnja između okrivljenih nije dokazana. Okrivljeni su delovali odvojeno. Sud ne vidi ova četiri članka objavljena tokom jedne nedelje kao kampanju. Iz iskaza okrivljenih se shvata da su četiri članka napisana kao spontana reakcija na program J.X. "xxxxx". Nije dokazan nikakv preliminarni usmeni sporazum ili implicitni sporazumi među okrivljenima. Postoje neke indikacije koje ukazuju na to da tužilaštvo može govoriti o saradnji, jer su se neki od okrivljenih međusobno poznavali, ili vremenski period izdavanja članaka u istom dnevnom časopisu, ali to nije dovoljno da bi se zaključilo da je postojala saradnja između okrivljenih.

Krivično delo pretnji zahteva iste elemente kao i u starom krivičnom zakoniku (koji je važio do 1. januara 2013. godine) i u novom krivičnom zakoniku. Dela su izvršena u vreme važenja starog zakonika. Pretnja se može izvršiti direktnim rečima, gestovima, porukama i indirektno, korišćenjem poznatih simbola u nekim pod-kulturama (crno pero, parče tkanine poslati oštećenoj strani). Uvredljive reči korišćene u člancima nisu direktno izrazile pretnju. Sud je morao da ustanovi da li bi nazvati nekoga srpskim špijunom na Kosovu 2009. godine bila skrivena preteća poruka. Sud je bio sasvim dobro upoznat sa modernom istorijom Kosova i takva javna osuda se smatra za veoma uvredljivu i kao napad na psihološki, socijalni i ekonomski integritet žrtve. Dokazi nisu dokazali činjenicu da su reči korišćene u člancima imale skrivenu preteću poruku oštećenoj strani. Sud je kvalifikovao reči u komentarima **Q.M.**, **R.H.**, **R.S.** kao uvredu. Reči **S.L.** izrečene su u intervjuu su kleveta. Hiperbolični i metaforički jezik ovo troje autora imaju uticaj uvrede, ali logično se zbog preterane hiperbole ne može smatrati klevetom. Treba reći da novinarska profesija, kao i drugi koji pišu u svojoj društvenoj aktivnosti, nisu krivično odgovorni za uvredu u skladu sa članom 187 stav 1 pod stav 1 starog krivičnog zakonika. Takođe, mora se reći da od 1. januara 2012. godine uvreda i kleveta nisu više zločini. **S.L.** je u svom intervjuu istakao dokazano neistinite činjenice u vezi sa za povezanošću J.X. sa srpskom tajnom službom. Pokušaj da se to tvrdi zato što se BIRN-ova kancelarija takođe nalazi i u Beogradu i iz tog razloga on zove J.X. srpskim špijunom ne može se podržati. Delo **S.L.** sud kvalifikuje kao klevetu, ali i je i delu **S.L.** takođe išao u prilog i novi krivični zakonik. Ako dela više nisu krivična dela, sud se ne bavi krivičnom

odgovornošću drugog okrivljenog. Odgovornost okrivljenih **R.H.** i **A.A.** za članak autora koji se nije mogao naći, naime R.S., bilo potrebno izvoditi iz tzv. kaskadne odgovornosti u slučaju krivičnog dela počinjenog putem medija (prethodno član 28 starog krivičnog zakonika, koji je takođe odobren u novom zakoniku ali ukinut u novom zakoniku Zakonom 2012/04-L129) koji se ne primenjuje od 1. januara 2012. godine. Stoga se mora reći da u odnosu na R.H. postoji još jedan razlog za oslobađajuću presudu, a to je da vlasnik novina, prema starim i novim zakonicima, a posebno prema novom zakoniku, ne može biti odgovorna za neki članak. Pošto krivična dela “uvrede” i “klevete” više nisu deo krivičnog zakonika, sud se nije bavio drugim pitanjima u vezi sa manjim/ više nego manjim značajem dela i procenom da li takva dela zaslužuju intervenciju javnih/ državnih vlasti. Treba napomenuti da privatno pravo na Kosovu iscrpno reguliše odnose građanskog prava između građana i između građana i pravnih entiteta u takvim situacijama, a što relevantno za oštećenu stranu u ovom predmetu.

U slučaju A.A. koji kao glavni urednik može biti odgovoran za naslove kao njihov autor, sud mora napomenuti da njegova odgovornost za štampanje takvih naslova nije dokazana. Njegova izjava negira činjenicu da on čak nije ni pročitao ono što je izabrano za naslove. (Ova krivična dela nisu pretpostavila da je nemarna odgovornost i objektivna odgovornost glavnog urednika pitanje građanskog prava).

Krivično delo kršenja jednakog položaja stanovnika Kosova (stari krivični zakonik) i kršenje jednakog statusa građana i stanovnika Republike Kosovo (novi krivični zakonik) u principu štiti jednak tretman osoba osiguranih ustavnim poretom Kosova. Tužilaštvo vidi nameru autora članaka da zaustavi novinarske aktivnosti J.X. i njen tim i da ih liši prava na slobodu govora. (Ako bi sud prihvatio pravnu konstrukciju tužilaštva, to bi bilo moguće krivično delo pokušaja podsticanja nepoznatih lica da eliminišu novinarske aktivnosti J.X.). Takav poziv je, takođe, i izraz slobode govora. Okrivljeni su želeli da izraze svoje mišljenje o novinarskom radu J.X. i njenog tima. Krivično delo kršenja jednakog položaja stanovnika Kosova služi za zaštitu osnovnih prava lica. Pravo na javno izražavanje je proširenje slobode govora. Novinari mogu otvoreno kritikovati druge novinare. Javni poziv na takav hiperbolični način da se J.X. isključi iz novinarskog rada je sasvim legitiman, samo što je način takve kritike u pitanju.

Dokazane činjenice

Sud smatra za dokazano da su članci/komentari/mišljenja napisani od strane okrivljenih. Međutim, komentar R.S. je izuzetak zato što on nije bio optužen. Sud nema sumnji da je **S.L.** bio autor intervjuja. Sud smatra za dokazano da je sadržaj ovih intervjuja i članaka u vezi sa oštećenom stranom, J.X. i programom RTK “xxxxxxxxx” i J.A..

Nedokazane činjenice

Sud je ustanovio da nije bilo dokazano da su ovi članci kampanja koja je vođena u saizvršilaštvu i da je bilo sprovedeno pojedinačnim postupcima i aktivnostima svakog pojedinačnog okrivljenog. Sud je analizirao sadržaj ovih članaka nije ustanovio da je sadržaj ovih članaka bio šifrovana pretnja. Mi nismo imali ključ za te šifre. Nijedan svedok i nikakvi materijalni dokazi nisu dokazali da je pretnja etiketiranje nekoga kao srpskog saradnika. Međutim, ono što je utvrđeno je da su ovi članci imali uticaja na čast i

reputaciju J.X.. Ovi članci su bili uvredljivi i kleveta. Ono što nije bilo utvrđeno je veza između pretećih mejlova upućenih J.X. i saobraćajne nesreće u kojoj je učestvovao J.A. i ovih članaka. Sud ne može reći da su oni bili podstaknuti od strane pošiljaoca ovih mejlova i tokom glavnog pretresa sud nije ustanovio da su autori ovih mejlova u njima našli inspiraciju.

VI. Zaključak

Odluka suda je u potpunosti zasnovana na pravnoj proceni suda.

PRESEDAVAJUĆI SUDIJA:

—
EULEX sudija
Vladimir Mikula

SUDSKI ZAPISNIČAR

—
Nataša Malešević

Pravni lek: U skladu sa članovima 380 i 381 zakona o krivičnom postupku, ovlašćena lica imaju pravo na podnošenje žalbe protiv ove presude u roku od 15 dana od dana prijema kopije ove presude. Svaka žalba će biti podneta Osnovnom sudu u Prištini.

